

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

๑. ชื่อหลักสูตร

- ๑.๑ ชื่อหลักสูตรภาษาไทย : หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
- ๑.๒ ชื่อหลักสูตรภาษาอังกฤษ : Master of Arts Program in Public Administration

๒. ชื่อปริญญา

- ๒.๑ ชื่อเต็มภาษาไทย : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)
ชื่อเต็มภาษาอังกฤษ : Master of Arts (Public Administration)
- ๒.๒ ชื่อย่อภาษาไทย : พธ.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์)
ชื่อย่อภาษาอังกฤษ : M.A. (Public Administration)

๓. หน่วยงานรับผิดชอบ

- ๓.๑ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๓.๒ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔. หลักการและเหตุผล ปรัชญาและวัตถุประสงค์

๔.๑ หลักการและเหตุผล

การบริหารงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน รวมถึงการบริหารกิจการทางพระพุทธศาสนา มีความจำเป็นที่จะต้องแสวงหาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักการบริหารจัดการให้เหมาะสมกับยุคสมัย การศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ก็เป็นกระบวนการหนึ่ง ที่ตอบสนองต่อการทำให้การบริหารงานเหล่านั้น ประสบผลสำเร็จด้วยดี ประกอบกับการที่ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ วิชาเอกการบริหารรัฐกิจ มาเป็นระยะเวลาอันยาวนานกว่า ๒๐ ปีแล้ว จึงเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวนี้ ให้มีการศึกษาในระดับสูงขึ้นไป กล่าวคือในระดับมหาบัณฑิตต่อไปอีก

ดังนั้น เพื่อพัฒนาหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ วิชาเอกการบริหารรัฐกิจ ให้มีลักษณะต่อยอดที่สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ผู้ประสงค์จะศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป อันจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประยุกต์เพื่อการบริหารงานในกิจการต่างๆ ประสบความสำเร็จด้วยดี อีกทั้งจะเป็นการจัดการศึกษาวิชาการทางพระพุทธศาสนาประยุกต์เข้ากับศาสตร์สมัยใหม่กล่าวคือรัฐประศาสนศาสตร์ ที่เป็นการจัดการศึกษาตามพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ผู้สถาปนามหาวิทยาลัยแห่งนี้

๔.๒ ปรัชญาของหลักสูตร

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต กำหนดให้มีการศึกษาวิชาการทางพระพุทธศาสนาประยุกต์เข้ากับวิชาการของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ สำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ทั่วไป อันสอดคล้องกับการที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ได้ทรงสถาปนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยขึ้น เพื่อเป็นที่ศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูงสำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ทั่วไป

๔.๓ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑. เพื่อผลิตมหาบัณฑิตให้มีความรู้ความเข้าใจวิชาการทางพระพุทธศาสนาประยุกต์เข้ากับวิชาการแห่งรัฐประศาสนศาสตร์

๒. เพื่อผลิตมหาบัณฑิตให้นำความรู้ในวิชาการทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการและเน้นถึงความรู้คู่คุณธรรมตามหลักทางพระพุทธศาสนา

๓. เพื่อผลิตมหาบัณฑิตให้มีความรู้ความเข้าใจรัฐประศาสนศาสตร์ได้อย่างเหมาะสมและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕. หลักสูตร

๕.๑ จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร ๓๘ หน่วยกิต

๕.๒ โครงสร้างหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

โครงสร้างหลักสูตร		แผน ก (๑)	แผน ก (๒)	แผน ข
๑.	หมวดวิชาบังคับ	-	๘	๘
๒.	หมวดวิชาเอก	-	๑๒	๑๒
๓.	หมวดวิชาเลือก ไม่น้อยกว่า	-	๖	๑๒
๔.	วิทยานิพนธ์	๓๘	๑๒	-
๕.	การศึกษาอิสระ	-	-	๖
รวมทั้งสิ้น		๓๘	๓๘	๓๘

๖. รายวิชาในหลักสูตร

๖.๑ วิชาบังคับ จำนวน ๘ หน่วยกิต

รหัส	รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๔๐๓ ๑๐๑	พื้นฐานรัฐประศาสนศาสตร์ (Introduction to Public Administration)	(๓) (๓-๐-๖)
๔๐๓ ๑๐๒	รัฐประศาสนศาสตร์ในพระไตรปิฎก (Public Administration in Tipitaka)	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๓ ๒๐๑	ภาษาอังกฤษสำหรับรัฐประศาสนศาสตร์ (English for Public Administration)	(๓) (๓-๐-๖)
๔๐๓ ๒๐๒	การบริหารการพัฒนาเชิงพุทธ (Buddhist Development Administration)	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๓ ๓๐๑	การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธ (Buddhist Human Resource Management)	๒ (๒-๐-๔)
๖๐๐ ๒๐๕	กรรมฐาน (Buddhist Meditation)	(๒) (๒-๒-๔)

หมายเหตุ : รายวิชา ๔๐๓ ๑๐๑, ๔๐๓ ๒๐๑ และ ๖๐๐ ๒๐๕ เป็นวิชาบังคับไม่นับหน่วยกิต

๖.๒ วิชาเอก จำนวน ๑๒ หน่วยกิต

รหัส	รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๔๐๓ ๑๐๓	ทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์ (Public Administration Theory)	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๓ ๑๐๔	ทฤษฎีองค์การและการจัดการ (Organization and Management Theory)	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๓ ๒๐๓	ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ (Research Methodology in Public Administration)	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๓ ๒๐๔	สัมมนารัฐประศาสนศาสตร์ (Seminar on Public Administration)	๓ (๓-๐-๖)

๖.๓ วิชาเลือก ไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต

รหัส	รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๔๐๗ ๒๐๕	การบริหารกิจการพระพุทธศาสนา (Administration of Buddhist Affairs)	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๗ ๒๐๖	การวางแผนและการบริหารโครงการ (Project Planning and Administration)	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๗ ๒๐๗	การจัดการระบบสารสนเทศสาธารณะ (Public Management Information Systems)	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๗ ๒๐๘	การบริหารการเงินและการคลัง (Financial and Fiscal Administration)	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๗ ๒๐๙	การวิเคราะห์ข้อมูลทางรัฐประศาสนศาสตร์ (Data Analysis in Public Administration)	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๗ ๒๑๐	ภาวะผู้นำในองค์กร (Leadership in Organization)	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๗ ๓๐๒	ภาวะผู้นำตามแนวพุทธ (Buddhist Leadership)	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๗ ๓๐๓	คอมพิวเตอร์เพื่อการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ (Computer for Public Administration Research)	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๗ ๓๐๔	ระบบการเมืองและราชการไทย (Thai Politics and Bureaucratic System)	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๗ ๓๐๕	ระบบเศรษฐกิจของไทย (Thai Economic System)	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๗ ๓๐๖	การกำหนดและการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ (Public Policy Making and Analysis)	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๗ ๓๐๗	สัมมนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ (Seminar on Strategic Administration)	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๗ ๓๐๘	สัมมนานโยบายและการบริหารงานสาธารณะ (Seminar on Public Policy and Administration)	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๗ ๓๐๙	สัมมนาการบริหารการพัฒนา (Seminar on Development Administration)	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๗ ๓๑๐	สัมมนาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Seminar on Human Resource Development)	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๗ ๓๑๑	การศึกษาตามแนวแนะในรัฐประศาสนศาสตร์ (Directed Studies in Public Administration)	๓ (๓-๐-๖)

๖.๔ วิทยานิพนธ์

๔๐๗ ๔๐๐	วิทยานิพนธ์ (Thesis)	๑๒ หน่วยกิต
---------	-------------------------	-------------

๖.๕ การศึกษาอิสระ

๔๐๗ ๕๐๐	การศึกษาอิสระ (Independent Studies)	๖ หน่วยกิต
---------	--	------------

๗. แผนการศึกษา

แผนการศึกษา ตามแผน ก แบบ ก (๒)

ภาคเรียน	รหัสวิชา/รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต แผน ก (๒)
๑	วิชาบังคับ	
	๔๐๗ ๑๐๑ พื้นฐานรัฐประศาสนศาสตร์ *	(๓)
	๔๐๗ ๑๐๒ รัฐประศาสนศาสตร์ในพระไตรปิฎก	๓
	วิชาเอก	
	๔๐๗ ๑๐๓ ทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์	๓
๔๐๗ ๑๐๔ ทฤษฎีองค์การและการจัดการ	๓	
	รวม	๕

* วิชา ๔๐๗ ๑๐๑ เป็นวิชาบังคับไม่นับหน่วยกิต

ภาคเรียน	รหัสวิชา/รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต แผน ก (๒)
๒	วิชาบังคับ	
	๔๐๗ ๒๐๑ ภาษาอังกฤษสำหรับรัฐประศาสนศาสตร์ *	(๓)
	๔๐๗ ๒๐๒ การบริหารการพัฒนาเชิงพุทธ	๓
	๖๐๐ ๒๐๕ กรรมฐาน *	(๒)
	วิชาเอก	
	๔๐๗ ๒๐๓ ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์	๓
๔๐๗ ๒๐๔ สัมมนารัฐประศาสนศาสตร์	๓	
	รวม	๕

* วิชา ๔๐๗ ๒๐๑ และ ๖๐๐ ๒๐๕ เป็นวิชาบังคับไม่นับหน่วยกิต

ภาคเรียน	รหัสวิชา/รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต แผน ก (๒)
๓	วิชาบังคับ	
	๔๐๗ ๓๐๑ การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธ	๒
	วิชาเลือก	
	เลือกศึกษาจากหมวดวิชาเลือก จำนวน ๒ รายวิชา	๖
	รวม	๘

ภาคเรียน	รหัสวิชา/รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต แผน ก (๒)
๔	วิชาบังคับ	
	๔๐๗ ๔๐๐ วิทยานิพนธ์	๑๒
	รวม	๑๒

แผนการศึกษา ตามแผน ข

ภาคเรียน	รหัสวิชา/รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต แผน ก (๒)
๑	วิชาบังคับ	
	๔๐๗ ๑๐๑ พื้นฐานรัฐประศาสนศาสตร์ *	(๓)
	๔๐๗ ๑๐๒ รัฐประศาสนศาสตร์ในพระไตรปิฎก	๓
	วิชาเอก	
	๔๐๗ ๑๐๓ ทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์	๓
๔๐๗ ๑๐๔ ทฤษฎีองค์การและการจัดการ	๓	
	รวม	๕

* วิชา ๔๐๗ ๑๐๑ เป็นวิชาบังคับไม่นับหน่วยกิต

ภาคเรียน	รหัสวิชา/รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต แผน ก (๒)
๒	วิชาบังคับ	
	๔๐๗ ๒๐๑ ภาษาอังกฤษสำหรับรัฐประศาสนศาสตร์ *	(๓)
	๔๐๗ ๒๐๒ การบริหารการพัฒนาเชิงพุทธ	๓
	๖๐๐ ๒๐๕ กรรมฐาน *	(๒)
	วิชาเอก	
	๔๐๗ ๒๐๓ ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์	๓
๔๐๗ ๒๐๔ สัมมนารัฐประศาสนศาสตร์	๓	
	รวม	๕

* วิชา ๔๐๗ ๒๐๑ และ ๖๐๐ ๒๐๕ เป็นวิชาบังคับไม่นับหน่วยกิต

ภาคเรียน	รหัสวิชา/รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต แผน ก (๒)
๓	วิชาบังคับ	
	๔๐๗ ๓๐๑ การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธ	๒
	วิชาเลือก	
	เลือกศึกษาจากหมวดวิชาเลือก จำนวน ๓ รายวิชา	๕
	รวม	๑๑

ภาคเรียน	รหัสวิชา/รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต แผน ก (๒)
๔	วิชาบังคับ	
	๔๐๗ ๕๐๐ การศึกษาอิสระ	๖
	วิชาเลือก	
	เลือกศึกษาจากหมวดวิชาเลือก จำนวน ๑ รายวิชา	๓
	รวม	๕

๘. แนวสัขงปรายวิชา

๘.๑ วิชาบังคับ

๔๐๓ ๑๐๑ **พื้นฐานรัฐประศาสนศาสตร์** (๓) (๓-๐-๖)

(Introduction to Public Administration)

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ขอบเขตและความหมายของรัฐประศาสนศาสตร์ พัฒนาการของรัฐประศาสนศาสตร์ การบริหารรัฐกิจกับการบริหารธุรกิจ นโยบายของรัฐและการวางแผน ปัจจัยแวดล้อมทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์ การบริหารการพัฒนา การจัดและการปรับปรุงองค์การของรัฐ การบริหารการคลังสาธารณะ การบริหารงานบุคคล ภาวะผู้นำและการวินิจฉัยสั่งการ การติดต่อประสานงานและการติดตามผลงาน ระบบราชการและการบริหารราชการไทย

๔๐๓ ๑๐๒ **รัฐประศาสนศาสตร์ในพระไตรปิฎก** ๓ (๓-๐-๖)

(Public Administration in Tipitaka)

ศึกษาแนวคิดสำคัญทางรัฐประศาสนศาสตร์ที่ปรากฏในพระไตรปิฎก ประกอบด้วยเรื่องการบริหาร การพัฒนา การจัดองค์กร การวางแผน การวินิจฉัยสั่งการ การติดต่อประสานงาน การติดตามประเมินผล ภาวะผู้นำ เป็นต้น และศึกษาเฉพาะกรณีการนำหลักรัฐประศาสนศาสตร์ในพระไตรปิฎกมาประยุกต์ใช้ในสังคมไทย

๔๐๓ ๒๐๑ **ภาษาอังกฤษสำหรับรัฐประศาสนศาสตร์** (๓) (๓-๐-๖)

(English for Public Administration)

ฝึกทักษะและกลวิธีในการอ่าน การเขียน การตีความภาษาอังกฤษ เพื่อความพร้อมในการศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ และเทคนิคในการอ่านบทความหรือข้อความจากตำราในสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

๔๐๓ ๒๐๒ **การบริหารการพัฒนาเชิงพุทธ** ๓ (๓-๐-๖)

(Buddhist Development Administration)

ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการพัฒนาตามแนวพระพุทธศาสนา การพัฒนาตามแนวพระพุทธศาสนา ปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริม ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาประเทศ การปรับปรุงระบบการบริหารเพื่อการพัฒนาเชิงพุทธ การบริหารการพัฒนาในประเทศไทยตามแนวพระพุทธศาสนา

๔๐๓ ๓๐๑ **การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงพุทธ** ๒ (๒-๐-๔)

(Buddhist Human Resource Management)

ศึกษาแนวคิดการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ตามแนวทางของพระพุทธศาสนา ประกอบด้วยเรื่อง พุทธวิธีการจัดองค์กรสงฆ์ การรับบุคคลเข้ามาเป็นนักบวช การยกย่องพระสงฆ์ในระบบของความคิด ความชอบ การแจกจ่ายลาภที่เกิดขึ้น การพิจารณาตัดสินอธิกรณ์สงฆ์ พุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ การบริหารและการปกครองสงฆ์ในประเทศไทย เป็นต้น

๖๐๐ ๒๐๕ **กรรมฐาน** (๒) (๒-๒-๔)

(Buddhist Meditation)

ศึกษาหลักสมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐานที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎกอรรถกถา ฎีกาอนุฎีกา และปกรณ์วิเสส รวมทั้งรูปแบบการปฏิบัติกรรมฐานของสำนักต่างๆ ในสังคมไทย โดยเน้นศึกษาอารมณ์ของสมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐาน ลำดับขั้นตอนของการเจริญกรรมฐาน และผลที่เกิดจากการเจริญกรรมฐาน และผลที่เกิดจากการเจริญกรรมฐาน ได้แก่ สมบัติ ๘ และวิปัสสนาญาณ ๑๖ เป็นต้น

๘.๒ วิชาเอก

๔๐๓ ๑๐๓ ทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖)

(Public Administration Theory)

ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดที่สำคัญทางรัฐประศาสนศาสตร์ เน้นทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์สมัยใหม่ เนื้อหาของวิชาจะพิจารณาถึงขอบข่ายแนวความคิดต่างๆ ในแง่ของข้อสมมติฐาน รูปแบบค่านิยม ปรัชญาของแต่ละทฤษฎีเป็นหลัก

๔๐๓ ๑๐๔ ทฤษฎีองค์การและการจัดการ ๓ (๓-๐-๖)

(Organization and Management Theory)

ศึกษาทฤษฎีองค์การแบบประยุกต์วิธีต่างๆ ในการนำเอาความรู้เรื่ององค์การไปใช้กับสภาพความเป็นจริง หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตัวแปรทางองค์การที่สำคัญๆ เช่น ทิศทางองค์การ กลไกองค์การ ระบบการตัดสินใจและกระบวนการนโยบาย การจัดองค์การที่นักวิชาการทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์ได้ศึกษากรณีเฉพาะเรื่องแล้ว การเสนอรูปแบบการจัดองค์การที่พึงประสงค์ในปัจจุบัน ศึกษากรณีตัวอย่างการจัดองค์การทางพระพุทธศาสนา

๔๐๓ ๒๐๓ ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖)

(Research Methodology in Public Administration)

ศึกษากระบวนการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ เกณฑ์เบื้องต้นของระเบียบวิธีวิจัยทั่วไป การสร้างทฤษฎีและข้อสมมติฐาน การออกแบบแผนวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ และวิธีการนำเสนองานวิจัย โดยให้ผู้เรียนเขียนโครงการวิจัยอย่างน้อยรูปหรือคนละหนึ่งเรื่อง

๔๐๓ ๒๐๔ สัมมนารัฐประศาสนศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖)

(Seminar on Public Administration)

สัมมนากลุ่มย่อยเกี่ยวกับรัฐประศาสนศาสตร์ โดยนิสิตกำหนดหัวข้อที่น่าสนใจตามความเห็นชอบของอาจารย์ประจำรายวิชา เพื่ออภิปรายในชั้นเรียนและสรุปเป็นเอกสาร

๘.๓ วิชาเลือก

๔๐๓ ๒๐๕ การบริหารกิจการพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖)

(Administration of Buddhist Affairs)

ศึกษาการบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของพระพุทธศาสนา ตามแนวทางในการบริหารงานของคณะสงฆ์ ประกอบด้วยงานการปกครอง การศาสนศึกษา การเผยแผ่ การสาธารณูปการ การศึกษาสงเคราะห์ และการสาธารณสงเคราะห์ รวมทั้งการบริหารจัดการทรัพย์สินของพระพุทธศาสนา

๔๐๓ ๒๐๖ การวางแผนและการบริหารโครงการ ๓ (๓-๐-๖)

(Project Planning and Administration)

ศึกษาการวางแผนและการบริหารโครงการทั้งในด้านหลักการ กระบวนการ และปัจจัยสำคัญ ตั้งแต่เริ่มต้นการบริหาร โครงการจนถึงการควบคุม โครงการให้สำเร็จตามที่ได้วางแผนโครงการไว้ การวิเคราะห์และการประเมินโครงการ กระบวนการบริหารโครงการในระดับมหภาคและจุลภาค ปัจจัยในการบริหารโครงการ ให้สำเร็จด้วยดี และการกำหนดให้ผู้เรียนวางแผนและบริหารโครงการที่เกี่ยวข้องกับกิจการพระพุทธศาสนาเป็นกรณีศึกษา

๔๐๗ ๒๐๗ การจัดการระบบสารสนเทศสาธารณะ

๓ (๓-๐-๖)

(Public Management Information Systems)

ศึกษาความสำคัญของการจัดระบบสารสนเทศ ทฤษฎีและแนวคิดในการวิเคราะห์ระบบสารสนเทศ การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร การออกแบบระบบสารสนเทศ ผลกระทบต่อองค์การและเทคโนโลยีสารสนเทศ และการจัดระบบสารสนเทศเพื่องานทางด้านพระพุทธศาสนา

๔๐๗ ๒๐๘ การบริหารการเงินและการคลัง

๓ (๓-๐-๖)

(Financial and Fiscal Administration)

ศึกษาแนวคิดทฤษฎีทางการบริหารการเงินและการคลัง รายรับและรายจ่ายของรัฐบาล การใช้นโยบายการเงินและนโยบายการคลังเพื่อการพัฒนาประเทศ บทบาทของสถาบันการเงินต่างๆ ในการพัฒนาประเทศ ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของโลกที่มีต่อระบบการเงินและการคลังของไทย วิธีการนำหลักการบริหารการเงินและการคลังมาประยุกต์ใช้ในการจัดการทรัพย์สินของพระพุทธศาสนา

๔๐๗ ๒๐๘ การวิเคราะห์ข้อมูลทางรัฐประศาสนศาสตร์

๓ (๓-๐-๖)

(Data Analysis in Public Administration)

ศึกษาวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางรัฐประศาสนศาสตร์ ทั้งในแบบเชิงปริมาณและแบบเชิงคุณภาพ เช่น การใช้สถิติ การวิเคราะห์ภาษา การใช้คอมพิวเตอร์ การจำลอง การเปรียบเทียบ การวิเคราะห์ข้อมูลระดับกลุ่ม การวิเคราะห์การใช้พระไตรปิฎกฉบับคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

๔๐๗ ๒๑๐ ภาวะผู้นำในองค์การ

๓ (๓-๐-๖)

(Leadership in Organization)

ศึกษาทฤษฎีภาวะผู้นำในองค์การ แนวคิดและแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำ คุณลักษณะและทักษะของผู้นำ เช่น การมีวิสัยทัศน์ การจัดการความเครียด ความเสี่ยง และการหวังผลสัมฤทธิ์ นำเสนอทักษะระหว่างบุคคล เช่น ความไวต่อการรับความรู้สึกผู้อื่น จูงใจผู้อื่น การสื่อสารอย่างเหมาะสม การนำเสนออย่างมีคุณภาพและการสร้างเครือข่ายกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อใช้สร้างทักษะการแก้ปัญหาและตัดสินใจ พุทธธรรมในการสร้างภาวะผู้นำ และการสร้างภาวะผู้นำในการบริหารกิจการพระพุทธศาสนา

๔๐๗ ๓๐๒ ภาวะผู้นำตามแนวพุทธ

๓ (๓-๐-๖)

(Buddhist Leadership)

ศึกษาภาวะผู้นำตามแนวทางของพระพุทธเจ้า การบริหารจัดการเพื่อความเป็นผู้นำตามแนวทางพระพุทธศาสนา พุทธธรรมสำหรับการสร้างภาวะผู้นำ กระบวนการฝึกอบรมและการพัฒนาบุคคลเพื่อความเป็นผู้นำตามแนวพุทธ รวมทั้งศึกษาผู้นำสงฆ์ที่เป็นต้นแบบของพุทธศาสนิกชนอีกด้วย

๔๐๗ ๓๐๓ คอมพิวเตอร์เพื่อการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์

๓ (๓-๐-๖)

(Computer for Public Administration Research)

ศึกษาการใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดระบบข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการบริหารและการวิจัย การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานทางพระพุทธศาสนา

๔๐๗ ๓๐๔ ระบบการเมืองและราชการไทย

๓ (๓-๐-๖)

(Thai Politics and Bureaucratic System)

ศึกษาแนวคิดและผลการวิจัยที่สำคัญเกี่ยวกับระบบการเมืองและราชการไทย วิวัฒนาการและปัญหาทางการเมืองและราชการไทย ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ของระบบทั้งสอง ตัวแปรหลักที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและระบบราชการไทย ความสัมพันธ์ของปัจจัยทางการเมืองและระบบราชการต่อธุรกิจและการบริหารในองค์การ ระบบการเมืองและราชการไทยที่มีส่วนสัมพันธ์กับระบบการบริหารกิจการคณะสงฆ์

๔๐๗ ๓๐๕ ระบบเศรษฐกิจของไทย

๓ (๓-๐-๖)

(Thai Economic System)

ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ ผลการวิจัยที่สำคัญเกี่ยวกับการวิเคราะห์ระบบเศรษฐกิจของไทย ปัญหาการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย นโยบายและมาตรการของรัฐบาลในการแก้ปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจ และแนวคิดการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของไทยตามแนวพระพุทธศาสนา

๔๐๗ ๓๐๖ การกำหนดและการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ

๓ (๓-๐-๖)

(Public Policy Making and Analysis)

ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ การกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ การวิเคราะห์และการประเมินผลนโยบายสาธารณะ เน้นการกำหนดและการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะที่ได้มีการดำเนินการอยู่ในปัจจุบันเป็นสำคัญ และการกำหนดนโยบายสาธารณะที่มีผลต่อการส่งเสริมและทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา

๔๐๗ ๓๐๗ สัมมนาการบริหารเชิงกลยุทธ์

๓ (๓-๐-๖)

(Seminar on Strategic Administration)

สัมมนาเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อนำมาปรับใช้กับหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การอิสระ และองค์การสาธารณะต่างๆ โดยครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจขององค์การ การวิเคราะห์สวอท (SWOT Analysis) การกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสม การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติและการประเมินกลยุทธ์ โดยมุ่งศึกษาเปรียบเทียบจากองค์การที่เป็นเลิศของภาครัฐและเอกชนทั้งในและต่างประเทศ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม และสัมมนานำหลักการการบริหารเชิงกลยุทธ์มาประยุกต์ใช้ในการบริหารกิจการของพระพุทธศาสนา

๔๐๗ ๓๐๘ สัมมนานโยบายและการบริหารงานสาธารณะ

๓ (๓-๐-๖)

(Seminar on Public Policy and Administration)

สัมมนาลักษณะสำคัญของนโยบายและการบริหารงานสาธารณะ การกำหนดประเด็นนโยบาย การวิเคราะห์และการให้ความเห็นชอบนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ สรุปประเด็นการกำหนดนโยบายและการบริหารงานสาธารณะ และการสัมมนา นโยบายและการบริหารงานสาธารณะที่มีผลกระทบต่อกิจการทางพระพุทธศาสนา

๔๐๗ ๓๐๙ สัมมนาการบริหารการพัฒนา

๓ (๓-๐-๖)

(Seminar on Development Administration)

สัมมนาแนวความคิดและหลักการพัฒนา ปัญหาของประเทศกำลังพัฒนา ความก้าวหน้าทางด้านเทคนิควิทยา พลังปัจจัยและตัวแปรทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจที่มีต่อการบริหารการพัฒนาทั้งภายในและภายนอก อุดมการณ์ ระบบและบทบาทของข้าราชการที่มีต่อการพัฒนาแนวคิดในการสร้างสถาบันและการจัดองค์การ เพื่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น การพัฒนาชุมชน รวมทั้งองค์การธุรกิจเอกชนที่มีต่อการพัฒนาและสถาบันต่างๆ และสัมมนการบริหารการพัฒนาตามแนวทางพระพุทธศาสนา

๔๐๗ ๓๑๐ สัมมนาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

๓ (๓-๐-๖)

(Seminar on Human Resource Development)

สัมมนาแนวคิด หลักการ กลยุทธ์ กระบวนการ เทคนิค และวิธีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั้งเชิงมหภาคและจุลภาค ประกอบด้วยการศึกษา การฝึกอบรม การพัฒนาบุคคล การปรับปรุง การปฏิบัติงาน และตัวแบบใหม่ๆ ของการพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานของทรัพยากรบุคคล โดยเน้นความทันสมัยของเนื้อหาวิชาและแนวทางปฏิบัติจากทั่วโลก และการวิเคราะห์หลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวพระพุทธศาสนา

๔๐๗ ๓๑๑ การศึกษาตามแนวแนะในรัฐประศาสนศาสตร์

๓ (๓-๐-๖)

(Directed Studies in Public Administration)

นิติต่อจากขอศึกษาเพิ่มเติมในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับวิชาของตน เป็นการศึกษาตามแนวแนะในรัฐประศาสนศาสตร์ ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ประจำรายวิชานี้

๘.๔ วิทยานิพนธ์

๔๐๗ ๔๐๐ วิทยานิพนธ์

๑๒ หน่วยกิต

(Thesis)

ศึกษาวิจัยและนำเสนอผลการวิจัยซึ่งมีเนื้อหาสาระทางด้านรัฐประศาสนศาสตร์ที่สามารถประยุกต์ใช้ในกิจการทางพระพุทธศาสนา ภายใต้การดูแลแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยปฏิบัติตามระเบียบของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยขั้นตอนและรูปแบบของการนำเสนอวิทยานิพนธ์

๘.๕ การศึกษาอิสระ

๔๐๗ ๕๐๐ การศึกษาอิสระ

๖ หน่วยกิต

(Independent Studies)

ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองในปัญหาหรือเรื่องที่น่าสนใจในบริบทของรัฐประศาสนศาสตร์ ที่สามารถประยุกต์ใช้ในกิจการทางพระพุทธศาสนา ภายใต้การอนุญาต แนะนำและการควบคุมโดยอาจารย์ที่ปรึกษาและเขียนรายงานในรูปของสารนิพนธ์